

 Lees voor

RIJNMOND

Steeds meer persoonlijke aanvallen op rechters: 'De politiek voedt dit en zou vonnissen moeten respecteren'

Paul Verspeek 28 februari, 08:17 • 5 minuten leestijd

De Rotterdamse rechtbankpresident Julia Mendlik © Rechtbank Rotterdam

De Rotterdamse rechtbankpresident Julia Mendlik doet gemiddeld twee keer per jaar aangifte als een van haar rechters wordt bedreigd. Het is nog geen schering en inslag, maar zij merkt wel een kentering: “Rechters worden meer aangevallen dan ooit, vooral

op social media.”

Als gezicht van de Rotterdamse rechtbank ondervindt zij dat ook zelf aan den lijve. “Mensen betrekken mijn gezin er dan bij, dan gaat het wel onder je huid zitten.” Maar ze wil niet in de slachtofferrol kruipen: “We staan fier overeind en hebben een belangrijke taak in onze rechtsstaat. We zijn onafhankelijk, dat moeten we blijven uitdragen en ons vak beter uitleggen.”

Deze week trad haar Amsterdamse collega naar buiten, samen met de plaatselijke hoofdofficier van justitie en de deken van de orde van advocaten: een [noodkreet in de Telegraaf](#) over de bejegening van de rechtspraak.

Directe aanleiding was de commotie over de beslissing van de rechter om drie ‘haatpredikers’ toe te laten in Nederland. De rechter én zijn vrouw (die voor Amnesty International werkt) werden met foto’s op social media gezet. De Amsterdamse rechtbank deed aangifte.

'Ondermijning van de rechtsstaat'

Julia Mendlik: “Dat is natuurlijk verschrikkelijk, het is ondermijning van de rechtsstaat. Een rechter moet in relatieve rust zijn werk kunnen doen. Niet voor niets dragen wij een toga, om uit te drukken dat we neutraal zijn. Nu ligt zijn persoonlijke leven op straat.”

Minister Faber van Asiel en Migratie was het oneens met het vonnis en sprak van “een zwarte dag voor Nederland”. Mendlik: “Dat helpt natuurlijk niet mee. Je voedt daarmee de haat op social media. Politici zouden uitspraken van rechters meer moeten respecteren.”

Een bericht van rechtsfilosoof Paul Cliteur op Twitter/X © Twitter/X

In Rotterdam ontstond veel ophef rond de uitspraak over de 'Erasmusprojecties': twee mannen zijn veroordeeld voor [racistische leuzen](#) op onder meer de Erasmusbrug. Rechtsfilosoof Paul Cliteur schreef op Twitter/X dat "blanke mannen zwaardere straffen krijgen dan allochtone groepsverkrachters".

Julia Mendlik: "Daar kan je niet tegen vechten. Wij moeten rustig blijven en uitleggen waarop we een vonnis baseren: de feiten. En ja, wij nemen soms impopulaire beslissingen."

De rechtbankpresident benadrukt dat er in Nederland nog altijd een groot vertrouwen is in de rechtspraak. "Dat is ook belangrijk: wij zijn de partij die duidelijkheid geeft voor iedereen. Dat is de basis van onze samenleving. Wij beschermen de burger tegen de overheid. Wij signaleren de gaten in wet- en regelgeving. Als je dat vertrouwen gaat ondermijnen, raken burgers in verwarring. Op wie kunnen ze dan nog terugvallen?"

Rechters hebben alarmknop thuis

De persoonlijke bejegeningen hebben Julia Mendlik een taak erbij gegeven: bescherming van haar rechters. "Bij sommige strafzaken in Rotterdam hebben we veiligheidsmaatregelen moeten nemen. Ik kan daar niet veel over zeggen, maar een alarmknop thuis is een voorbeeld."

"Ook doen we zogeheten vindbaarheidsonderzoeken: hoe makkelijk zijn een rechter en zijn of haar gezin te traceren? Dat gaat over woonplaats en gedrag op social media, ook van je kinderen. Dat is een gesprek waar we pakweg vijf jaar geleden nog niet mee bezig waren."

Het is wel een dilemma: om te voorkomen dat rechters in de spreekwoordelijke ivoren toren belanden, wordt gestimuleerd dat zij maatschappelijk betrokken zijn, maar daardoor zijn ze ook zichtbaarder en kwetsbaarder als persoon.

Nevenfuncties openbaar

"Ik ben zelf bijvoorbeeld lid van de Raad van Toezicht van het Haagse Kunstmuseum. Die nevenfuncties zijn voor iedereen in te zien, juist omdat we daar heel open over willen zijn. Soms raad ik nevenfuncties af bij rechters, omdat het vragen kan oproepen of het kan je belemmeren bepaalde zaken te doen. Als je als rechter asielzaken doet, kan het onhandig zijn als je ook voor Vluchtelingenwerk actief bent."

Lidmaatschap van een politieke partij is toegestaan, lid van de Eerste of Tweede Kamer niet. Heeft zij ook op D66 gestemd? Ze lacht. "Daar ga ik niets over zeggen. Het is geen issue onder rechters."

De rechtbank in Rotterdam © Rijnmond

Toen de Raad van State adviseerde om de asielnoodwet niet in deze vorm aan de Tweede Kamer voor te leggen, reageerde PVV-leider Geert Wilders schamper over de "ongekozen bureaucraten" van de Raad. Mendlik is verklaard tegenstander van gekozen rechters. "Dan is het risico dat je maar voor één groep of de regering van dat moment rechtsprekt. Wij moeten ons niet richten naar toevallige meningen, dat is levensgevaarlijk."

Leesbare vonnissen

Wat kan de rechtspraak zelf beter doen? "Nog duidelijker uitleggen waarom we tot een uitspraak zijn gekomen. Daar is al heel veel in verbeterd in leesbare vonnissen, in begrijpelijke taal en met filmpjes op social media. Podcasts, lessen op scholen: rechters doen veel meer dan je denkt."

Het publiek heeft nu vaak geen flauw idee wat zich binnen de muren van het gerechtsgebouw afspeelt. Voorzichtig wordt nagedacht over betere informatie over komende zittingen. "Ik ben zelf ook voorstander van livestreams."

Talkshows worden nog niet platgelopen door rechters. Rotterdam heeft met strafrechter Jacco Janssen een flamboyant boegbeeld van de rechtspraak in huis die wél de tv-studio's weet te vinden, maar hij is de uitzondering. Mendlik: "We stimuleren het wel intern: treed naar buiten. Ik vind het zelf ook heel leuk om over mijn vak te praten. We moeten ons niet laten afleiden door de persoonlijke aanvallen."

Deel dit artikel